

Vabariigi Valitsuse määruse „Vabariigi Valitsuse määruste muutmine seoses perekonnaseisutoimingute seaduse, rahvastikuregistri seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seadusega“ eelnou seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Eelnõuga rakendatakse perekonnaseisutoimingute seaduse, rahvastikuregistri seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seadust¹, millega tehakse muudatusi perekonnaseisutoimingute seaduses (edaspidi *PKTS*), rahvastikuregistri seaduses (edaspidi *RRS*) ja riigilõivuseaduses, et lahendada praktikas esile kerkinud kitsaskohad, vähendada inimeste halduskoormust ning teha riigiga suhtlemine kiiremaks ja lihtsamaks.

Eelnõuga:

- tunnistatakse kehtetuks sätted, mis on seotud elukohateate esitamisega avalikku ülesannet täitvale asutusele ja isikule, sest *RRS*-i § 82 tunnistatakse kehtetuks;
- täpsustatakse, mida loetakse sünnikohaks;
- täiendatakse kontaktandmete regulatsiooni;
- asendatakse mõiste „meditsiiniline sünnitõend“ mõistega „tervishoiuteenuse osutaja tõend“;
- muudetakse andmekoosseisu, mida edastab Riigi Infosüsteemi Amet (edaspidi *RIA*);
- muudetakse andmekoosseisu, mida edastab Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi *RTK*).

Eelnõuga tehtavatel muudatustel on mõju kohaliku omavalitsuse üksuse (edaspidi *KOV*) ametnikele, avalikku ülesannet täitvatele asutustele, kes edastavad elukohateateid ning kannavad kontaktandmeid ja viibimiskoha andmeid rahvastikuregistrisse (edaspidi *RR*), ning sotsiaalne mõju inimestele. Eelnõuga tehtavad muudatused ei suurenda ettevõtjate ega kodanike halduskoormust, vaid pigem vähendavad seda ning teevad riigiga suhtlemise kiiremaks ja lihtsamaks.

Vabariigi Valitsuse 22. detsembri 2011. aasta määrus nr 180 „Hea õigusloome ja normitehnika eeskiri“ näeb ette, et kui eelnõuga kavandatavate nõuete tõttu kasvab ettevõtjate, inimeste või vabaihenduste halduskoormus, tehakse muudatused ka halduskoormuse vähendamiseks. Antud eelnõuga aga ettevõtjate, inimeste ega vabaihenduste halduskoormus ei kasva, vaid hoopis väheneb.

1.2. Eelnõu ettevalmistajad

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakonna:

- 1) õigusnõunik Annika Nõmmik Aydin (annika.nommikaydin@siseministeerium.ee, tel 612 5184);
- 2) osakonnajuhataja Enel Pungas (enel.pungas@siseministeerium.ee, tel 612 5163);
- 3) perekonnaseisutoimingute talituse:
 - juhataja Karin Saan (karin.saan@siseministeerium.ee, tel 5308 8393);

¹ [XV Riigikogu 687 SE](#).

- nõunik Viiu-Marie Fürstenberg (viiu-marie.furstenberg@siseministeerium.ee, tel 612 5160);
- 4) rahvastikuregistri halduse talituse:
- juhataja Mairis Kungla (mairis.kungla@siseministeerium.ee, tel 612 5208);
 - nõunikud Kristiina Randmäe (kristiina.randmae@siseministeerium.ee, tel 612 5015) ja Helle Jürna (helle.jyrna@siseministeerium.ee, tel 612 5101);
- 5) rahvastikuregistri andmekvaliteedi talituse:
- juhataja Marina Grentsman (marina.grentsman@siseministeerium.ee, tel 612 5175);
 - peaspetsialist Ulna Kull (ulna.kull@siseministeerium.ee, tel 612 5161).

Eelnõu ja seletuskirja juriidilist kvaliteeti on kontrollinud Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakonna õigusnõunik Annika Nõmmik Aydin (annika.nommikaydin@siseministeerium.ee, tel 612 5184).

Eelnõu ja seletuskirja on keeleliselt toimetanud Luisa Tõlkebüroo eesti keele toimetaja Tiina Alekõrs (tiina@luisa.ee).

1.3. Märkused

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga, Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga ega Euroopa Liidu õiguse rakendamisega.

Eelnõuga muudetakse **kahte** määrust:

1. Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2018. aasta määrust nr 128 „Elukoha aadresse edastavate ning lisa-aadresse ja kontaktandmeid rahvastikuregistrisse kandvate avalikku ülesannet täitvate asutuste ja isikute ning isiku viibimiskoha aadressi andmeandjate loetelu ning elukoha aadressi edastamise, lisa-aadressi ja kontaktandmete rahvastikuregistrisse kandmise ja isiku viibimiskoha andmete esitamise kord“ (edaspidi *määrus nr 128*) avaldamismärkega RT I, 21.03.2025, 27;
2. Vabariigi Valitsuse 20. detsembri 2018. aasta määrust nr 129 „Rahvastikuregistri ülesehitus, turvaklass, täpne andmekoosseis ja andmeandjate üleantavate andmete loetelu“ (edaspidi *määrus nr 129*) avaldamismärkega RT I, 15.10.2025, 4.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb **kolmest paragrahvist**, millest viimases määratakse jõustumisaeg.

Paragrahviga 1 muudetakse määrust nr 128.

Paragrahvi 1 punktidega 1–4 muudetakse määrust nr 128 seoses muudatustega, mille kohaselt ei saa edaspidi enam esitada elukohateadet avalikku ülesannet täitvale asutusele ja isikule, sest RRS-i § 82 tunnistatakse kehtetuks. Seetõttu tunnistatakse kehtetuks ka määruse nr 128 vastavad sätted, mis on seotud elukohateate esitamisega avalikku ülesannet täitvale asutusele ja isikule. RRS-i § 82 tunnistatakse kehtetuks, sest elukohateate esitamine avalikku ülesannet täitvale asutusele ja isikule ei leidnud kasutust. Inimesed saavad elukohateate ise lihtsalt, mugavalt ja kiirelt e-teenuse vahendusel KOV-ile esitada, selleks ei ole vaja kasutada n-ö vaheasutust, kes elukohateate KOV-ile edastab.

Praktikas on selgunud, et teiste asutuste kaudu RR-ile esitatud elukohateadete arv on väga väike või peaaegu olematu. Sellega seoses küsis Siseministeerium elukohateateid edastavatelt asutustelt, kas praktikas kasutatakse selle sätte alusel elukohateadete esitamist. Selgus, et seda sätet praktikas ei kasutata, inimesed saavad oma elukohateate esitada turvalises veebikeskkonnas.

Paragrahvi 1 punktidega 5–7 muudetakse määruse nr 128 § 9 seoses sellega, et RTK-st saab Kaitseministeeriumi valitsemisala viibimiskoha andmete keskne andmeandja RR-i. Kehtiva määruse nr 128 kohaselt on RTK RR-i viibimiskohtade andmeandja vaid RRS-i § 96 lõike 1 punktis 7 sätestatud juhul. Edaspidi annab RTK viibimiskohti ka Kaitseväge asemel RRS-i § 96 lõike 1 punkti 5 alusel ning Kaitseväge ja Kaitseministeeriumi asemel viibimiskohti ka RRS-i § 96 lõike 1 punkti 7 alusel. Viibimiskohtade andmeandjatena jäetakse määrusest välja Kaitseväge ja Kaitseministeerium. Tegemist on tehnilise muudatusega. Sisuliselt jääb viibimiskohtade regulatsioon samaks, muutub vaid andmeandjaks olev asutus.

Paragrahviga 2 muudetakse määrust nr 129.

Paragrahvi 2 punktiga 1 loetakse määruse nr 129 § 6 tekst lõikeks 1 ja paragrahvi täiendatakse lõikega 2, mille kohaselt kantakse Eestis registreeritud sünni puhul RR-i määruse nr 129 § 6 lõikes 1 nimetatud sünnikoht sünnihetkel kehtinud haldusterritoriaalse jaotuse alusel.

Määruse nr 129 § 6 muutmise vajadus tekkis seoses 1. juulist 1926 kuni 31. detsembrini 2005 Eestis registreeritud (edaspidi *arhiivsetelt*) sünniaktidelt sünnikoha andmete RR-i kandmisega. Varem on RRS-is olnud regulatsioon, mille kohaselt kantakse sünnikoht RR-i sünni ajal kehtinud haldusjaotuse alusel. Kuid see norm on RRS-ist välja jäänud, kuigi seda regulatsiooni on praktikas jätkuvalt vaja. Praegu täpsustatakse sünnikoha mõistet vaid siseministri 3. jaanuari 2019. aasta määruse nr 1 „Isikukoodide moodustamise ja andmise kord“ § 3 lõike 1 punktiga 5, mille kohaselt arvestatakse sünnikohta sünnihetkel kehtinud haldusterritoriaalse jaotuse alusel. Arhiivsete aktide alusel isikukoodi elus isikutele enam ei moodustata, samas kui isikud, kes tänapäeval isikukoodi saavad, ei pruugi RR-i tekkida dokumendi alusel, millele on sünnikoht märgitud sünniaja haldusjaotuse alusel. Selleks, et oleks selge, mida loetakse Eestis sündinud isiku sünnikohaks, muudetakse määruse nr 129 § 6.

Näiteks on tekitanud inimestes segadust asjaolu, et nende Eesti sünnikoht RR-is ei vasta Eesti Vabariigi haldusjaotusele, vaid on märgitud okupatsiooniaegse jaotuse alusel (nt maakonna asemel rajoon, valla asemel külanõukogu). Kui sünd on registreeritud Eestis, siis on inimese sünnikoha andmete alus tema enda sünnidokument.

Paragrahvi 2 punktiga 2 täiendatakse määrust nr 129 §-ga 11¹. Muudatus on seotud kontaktandmetega. Praegu ei saa isik kinnitada, et varem esitatud kontaktandmed on endiselt kehtivad ja ajakohased, ehk inimene ei saa oma kontaktandmeid valideerida. RR-i andmesaajad vajavad põhjendatult ajakohaseid ja korrektseid kontaktandmeid, kuna RR-i kontaktandmete kvaliteet on ülioluline nii inimestele kui ka riigiasutustele, et tagada sujuv suhtlus riigi ja inimeste vahel. Praegu võivad inimesed teenuseid kasutades eksida oma e-posti aadresside ja telefoninumbrite esitamisel. Lisaks teevad vigu ametnikud, kes sisestavad kontaktandmeid. Valede kontaktandmete tekkimise põhjus on see, et nii RR-is kui ka teiste asutuste infosüsteemides puuduvad vajalikud kontrollmehhanismid valede e-posti aadresside ja telefoninumbrite vältimiseks. Sageli pole RR-i esitatud e-posti aadressid enam ajakohased, aga riigil puudub arusaam, millised kontaktandmed endiselt toimivad ja millised mitte.

Valideerimisprotsess aitab vältida inimlikke vigu e-posti aadressi ja telefoninumbri esitamisel. Vead kontaktandmete esitamisel võivad tekkida näiteks vormide täitmisel või andmete sisestamisel.

Seega on oluline, et RR-is oleks teave ka selle kohta, et andmed on juba varem RR-i kantud, kuid isik on need hiljem uuesti esitanud, st kinnitanud nende kehtivust ja õigsust (need valideerinud). RIA riikliku postkasti rakenduse valideerimise funktsionaalsus ja regulaarne valideerimise kontroll aitab välja selgitada, kas telefoninumber või e-posti aadress on kasutusel ning ajakohane.

RIA riikliku postkasti rakenduse aitab inimestel võtta vastutust oma kontaktandmete õigsuse eest. Kontaktide valideerimine aitab inimesel endal olla teadlikum oma RR-is olevate andmete täpsusest ja ajakohasusest. Kui inimene saab oma andmeid regulaarselt kontrollida ja uuendada, vastutab ta oma kontaktandmete eest rohkem. Samuti tagab see muudatus RR-i andmesaajatele, et RR-i kantud kontaktandmed on õiged.

Õiged kontaktandmed on olulised ka turvalisuse tagamiseks. Näiteks SMS-i või e-kirja kaudu saadetavad turvakoodid aitavad kontrollida kasutaja identiteeti.

Kontaktandmete liike ei muudeta. Ka edaspidi loetakse kontaktandmeteks e-posti aadressi ja telefoninumbrit. Küll aga kantakse edaspidi RR-i kontaktandmete hulka ka andmed valideerimise kehtivuse kohta, kui see on konkreetse andmeandja RR-i üleantavate andmete juures sätestatud. Eelnõuga planeeritakse see pädevus RIA-le.

Paragrahvi 2 punktidega 3 ja 8 täiendatakse määruse nr 129 § 22 punktiga 9 ja § 43 lõiget 2 punktiga 14. Muudatused tehakse seetõttu, et määruse nr 129 vastavates sätetes ei ole nimetatud soo andmete muutmist ega soo andmete muutmise dokumenti, kuigi need peaksid vastavates sätetes olema. Seega täiendatakse määrust nr 129 punktidega, mida praktikas rakendatakse, kuid määruses nr 129 eraldi loetletud ei ole. Soo andmete muutmise dokument on perekonnaseisudokument, seega on hõlmatud RRS-i § 22 lõike 1 punktiga 2.

Paragrahvi 2 punktiga 4 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 129 § 29 lõike 1 punkt 11, sest PKTS-is tunnistatakse kehtetuks § 44 lõike 2 punkt 3. PKTS-i § 44 lõike 2 punkti 3 kohaselt väljendavad abikaasad abielu lahutamise avalduses soovi lahutada abielu ja kinnitavad, et neil ei ole vaidlusi abielu lahutamisega seotud asjaolude üle, ning lisaks eelnimetatule märgitakse avalduses, mitmendat abielu lahutatakse. See punkt jäeti PKTS-ist välja, sest ei olnud üheselt mõistetav, kas küsimus eeldab vastust, mitmes lahutusega lõppev abielu see inimesele on või mitmes lõppev abielu see temale üleüldse on (abielu võib lõppeda ka surmaga). Samas ei oma abielu lahutamise menetluses tähtsust, mitmes abielu läbi saab. Abielu lahutamisel on oluline vaid see, et RR-is oleks olemas lahutatava abielu dokument. Ka statistika jaoks ei võeta seda teavet RR-ist.

Paragrahvi 2 punktiga 5 asendatakse määruse nr 129 § 29 lõike 2 punktis 1, § 37 lõike 1 punktis 8, § 39 lõikes 3 ja §-s 48 sõnad „meditsiiniline sünnitõend“ sõnadega „tervishoiuteenuse osutaja tõend“ vastavas käändes, sest PKTS-is kasutatakse edaspidi sõnu „tervishoiuteenuse osutaja tõend“ „sünnitõendi“ asemel.

Muudatusega võetakse kasutusele ühtne mõiste „tervishoiuteenuse osutaja tõend“. Eri õigusaktides on kasutusel erinevad mõisted – kas „meditsiiniline sünnitõend“ või „tervishoiuteenuse osutaja tõend“ – ja seega tuleks selguse huvides kasutusele võtta üks mõiste. Kuna ei ole kehtestatud sellist

tervishoiuteenuse osutaja tõendit, mille nimetus oleks „meditsiiniline sünnitõend“, siis on parem võtta kasutusele mõiste „tervishoiuteenuse osutaja tõend“, sest selle mõiste sisu on laiem ja võimaldab sünni registreerimise alusdokumendina arvestada erinevaid tervishoiuteenuse osutaja väljastatavaid dokumente. Lisaks on PKTS-is juba kasutusel ka mõiste „tervishoiuteenuse osutaja tõend“ ja kahte paralleelmõistet ei ole õige kasutada.

Tervishoiuteenuse osutaja tõend sätestatakse PKTS-i § 21¹ lõikes 1, mille kohaselt väljastab tervishoiuteenuse osutaja lapse sünni kohta tõendi järgmiste andmetega:

- 1) lapse sugu ja sünniaeg;
- 2) lapse sünnikoht;
- 3) ema isikunimi;
- 4) ema isikukood või selle puudumise korral sünniaeg.

Paragrahvi 2 punktiga 6 asendatakse määruse § 29 lõike 3 punktis 1 sõna „perekonnaseisutõend“ sõnadega „perekonnasündmuse tõend“. Muudatus tehakse selguse mõttes, et oleks täpselt aru saada, millise tõendi kohta andmed menetluse käigus RR-i kantakse. Kuna teistes kohtades on määrmuses nr 129 kasutatud perekonnasündmuse tõendi mõistet, siis kasutatakse seda mõistet ka siin.

Paragrahvi 2 punktiga 7 tunnistatakse kehtetuks määruse nr 129 § 40 lõike 3, mille kohaselt elukohateate, mis esitatakse RRS-i § 82 lõikes 1 sätestatud asutusele või isikule, edastab vastuvõtja elukohateates märgitud elukohajärgsele kohaliku omavalitsuse üksusele. Säte tunnistatakse kehtetuks, kuna RRS-i § 82 tunnistatakse kehtetuks.

Paragrahvi 2 punktidega 9 ja 10 täiendatakse määruse nr 129 § 50. Kuna Siseministeerium teeb PKTS-i § 7 lõike 4¹ alusel sünni registreerimiseks automaatkandeid ning annab ka tõendeid, siis tuleb need samuti Siseministeeriumi edastatavate menetlusandmete ja menetluslike andmete hulka lisada. Praegu neid määrmuses nr 129 eraldi välja toodud ei ole.

Paragrahvi 2 punktiga 11 muudetakse määruse nr 129 § 53.

Eelnõu kohaselt annab RIA andmed:

- 1) kontaktandmete kohta;
- 2) kontaktandmete valideerimise kehtivuse kohta;
- 3) lisa-aadressi kohta.

Kehtiva määruse nr 129 § 53 kohaselt annab RIA suunatud ametliku e-posti aadressi koos selle algus- ja lõpukuupäevaga ning isiku telefoninumbri. Sõnastusest on välja jäetud andmed suunatud ametliku e-posti aadressi kohta. Lisatud on lisa-aadressi andmine RR-i.

Muudatus on vajalik, sest eesti.ee aadresside kogumine RR-i otsustati lõpetada. Seega tuleb muuta määrmust nr 129 nii, et RIA annab e-posti aadresse, mitte ainult suunatud e-posti aadresse, nagu on kirjas kehtivas määrmuses nr 129 §-s 53.

Kuna RIA hakkab edaspidi andma ka andmeid kontaktandmete valideerimise kohta, siis lisatakse üleantavate andmete hulka kontaktandmete valideerimise kehtivuse andmed (vt ka § 2 punkti 2 selgitusi).

Paragrahviga 3 sätestatakse määruse jõustumine. Määrus jõustub 2. detsembril 2025. aastal koos perekonnaseisutoimingute seaduse, rahvastikuregistri seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seadusega samal ajal.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu ja rahvusvahelisele õigusele ning Eesti Vabariigi põhiseadusele

Eelnõu on kooskõlas isikuandmete kaitse üldmäärusega². Rahvusvahelisi kohtulahendeid eelnõus käsitletud teemadel Eesti kohta ei ole.

Eelnõu koostamisel on analüüsitud selle kooskõla Eesti Vabariigi põhiseadusega (edaspidi *PS*), sealhulgas isikuandmete töötlemise põhimõtetega. Eelnõu võib riivata järgmisi *PS*-i põhiõigusi:

- § 12: kõik on seaduse ees võrdsed;
- § 14: õigus korraldusele ja menetlusele³;
- § 19: õigus vabale eneseteostusele;
- § 26: õigus perekonna- ja eraelu puutumatusele.

PS-i kommenteeritud väljaandes⁴ on märgitud:

Informatsiooniline enesemääramine tähendab igaühe õigust ise otsustada, kas ja kui palju tema kohta andmeid kogutakse ja salvestatakse, seetõttu on eraelu kaitse üheks oluliseks valdkonnaks isikuandmete kaitse. Riigikohtu halduskollegium on märkinud: „Eraelu puutumatuse riivena käsitatakse muu hulgas isikuandmete kogumist, säilitamist, kasutamist ja avalikustamist.“ ([RKHKo 12.07.2012, 3-3-1-3-12](#), p 19).

Kuigi *PS*-is ei ole inimväärikust eraldi põhiõigusena nimetatud, on see põhiseadusliku põhimõttena §-s 10. *PS*-i §-st 14 tuleneva hea halduse põhimõtte kohaselt tuleb tagada isikule menetluses vajalik teave ja anda talle piisavalt selgitusi, et võimaldada tal teostada oma õigusi ja vabadusi. Tagatud peab olema, et igal eelnõu muudatusel on seaduslik alus, muudatused on proportsionaalsed ja põhiõiguste kaitseks võetakse piisavaid meetmeid.

Järelikult on eelnõu kooskõlas nii Euroopa Liidu ja rahvusvahelise õiguse kui ka *PS*-iga.

4. Määruse mõjud

4.1. Edaspidi ei saa elukohateadet esitada avalikku ülesannet täitvale asutusele ja isikule

4.1.1. Mõju riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele

I

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus). – [ELT L 119, 4.5.2016, lk 1–88](#).

³ Isikul on õigus nõuda, et kõik avaliku võimu teostajad oleksid aktiivsed põhiõiguse rikkumise ärahoidmisel, rakendades selleks vajalikke abinõusid.

⁴ Jaanimägi, Katri, Liiri Oja 2020. *PS*-i § 26 kommentaarid, p 24. – [Eesti Vabariigi põhiseadus. Kommenteeritud väljaanne](#). Viies, parandatud ja täiendatud väljaanne. Toim. Ülle Madise (peatoimetaja), Hent Kalmo, Oliver Kask, Peep Pruks. Tallinn: Tallinna Raamatutrükikoda, lk 387–396.

Mõju sihtrühm: ametnikud, kes registreerivad KOV-ides elukohti

Sihtrühm on **väike**. Neid on u 300 ametnikku.

Mõju ulatus on **väike**. Ei kaasne muutusi sihtrühma käitumises, sest avalikku ülesannet täitvad asutused ja isikud ei edasta RRS-i § 82 alusel praktikas elukohateateid KOV-idele, välja arvatud mõned üksikud juhud. Ametnikud peavad muudatusega tutvuma ja sellest edaspidi oma töös lähtuma.

Mõju esinemise sagedus on **väike**. Ametnikud võivad sellega kokku puutuda, kuid väga harva.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Muudatus on sihtrühmale positiivne, sest see loob suuremat selgust, kuna õigusest eemaldatakse norm, mida praktikas ei kasutata.

II

Mõju sihtrühm: avalikku ülesannet täitvad asutused ja isikud, kes edastavad KOV-idele elukohateateid

Sihtrühm on **väike**, hõlmates paari isikut Transpordiametist, Maksu- ja Tolliametist, Notarite Kojast, Politsei- ja Piirivalveametist ning Sotsiaalkindlustusametist.

Mõju ulatus on **väike**. Sihtrühm ei kasuta praktikas võimalust KOV-idele elukohateateid edastada. Seega ei ole sätte RRS-ist välja jätmine neile oluline muudatus.

Mõju esinemise sagedus on **väike**, sest isikud ei kasuta seda võimalust elukohateate edastamiseks KOV-ile.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk **puudub**. Muudatus on sihtrühmale positiivne, sest aitab viia õiguse praktikaga kooskõlla. Sihtrühm toetab selle muudatuse tegemist.

4.1.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: isikud, kelle elukohateadet avaliku ülesannet täitev asutus või isik KOV-ile edastab.

Sihtrühm on **väike**. Isikud ei kasuta praktikas seda võimalust elukohateate edastamiseks.

Mõju ulatus on **väike**. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskursi. Isikud on harjunud esitama elukohateadet turvalises veebikeskkonnas või KOV-is kohapeal.

Mõju esinemise sagedus on **väike**. Isikud ei esita elukohateateid üldjuhul iga päev ja regulaarselt, sest nad vahetavad elukohta reeglina harva ning vaid väga väike hulk isikuid on siiani esitanud oma elukohateateid teiste asutuste kaudu.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Eeldatavasti ei ole muudatusel olulist negatiivset mõju, sest isikul on võimalus kasutada teisi elukohateate esitamise võimalusi. Isik, kes siiski soovib

seada võimalust elukohateate edastamiseks kasutada, peab esitama elukohateate turvalises veebikeskkonnas või minema KOV-i kohapeale.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Muudatusel on sihtrühmadele positiivne mõju.

4.2. Täiendatakse kontaktandmete regulatsiooni kontaktandmete kehtivuse valideerimise andmetega

4.2.1. Mõju riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele

I

Mõju sihtrühm: KOV-id (79)

Sihtrühm on **väike**, hõlmates KOV-i ametnikke, kes registreerivad elukohti. Neid on u 300.

Muudatus mõjutab KOV-i ametnikke, sest nemad kannavad kontaktandmeid RR-i.

Mõju ulatus on **keskmine**. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskursusi. Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakonna ametnikud juhendavad KOV-i ametnikke nii enne muudatuse jõustumist kui ka hiljem praktika käigus, näiteks saavad ametnikud esitada küsimusi telefoni või meili teel ja ka iga kuu KOV-ide infotunnis, mida korraldab Siseministeeriumi rahvastiku toimingute osakond.

Mõju esinemise sagedus on **keskmine**. KOV-i ametnikud puutuvad kontaktandmete edastamisega RR-i kokku regulaarselt tööpäeviti. Mõju sagedus varieerub: osa KOV-i ametnikke puutub sellega kokku rohkem, osa vähem.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Muudatus on KOV-idele positiivne, sest ajakohased kontaktandmed on olulised ka KOV-ile isikuga ühenduse saamisel.

II

Mõju sihtrühm: RR-i andmesaajad

Sihtrühm on **suur**, hõlmates potentsiaalselt kõiki RR-i andmesaajaid. RR-ist pärib andmeid aastas üle 200 ameti ja asutuse, kes teevad kokku üle 100 miljoni päringu.

Mõju ulatus on **keskmine**. Kui isiku kontaktandmed RR-is korrektsed, on suurem võimalus, et RR-i andmesaaja saab isikuga vajaduse korral kontakti.

Mõju avaldumise sagedus on pigem **keskmine**. Kuna RR-ist tehakse üle 100 miljoni päringu aastas, siis suure tõenäosusega on mõju RR-i andmesaajatele regulaarne, sest nad puutuvad päringute tegemisel kokku ka kontaktandmetega.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Muudatus on sihtrühmale **positiivne**, sest sihtrühmal on võimalik saada ajakohasemaid ja korrektsemaid andmeid, millele oma tegevuses tugineda.

III

Mõju sihtrühm: RIA

Mõju sihtrühm on **väike**, mõjutades umbes 15 teenistujat.

Mõju ulatus ja sagedus on **keskmised**. Riiklik postkasti rakendus võimaldab luua täpse ja usaldusväärse süsteemi, kus isiku kontaktandmed, teavitused ning teenused on kergesti hallatavad, turvalised ja ajakohased. See aitab nii riigil kui ka kasutajatel olla informeeritud ja tagab sujuvama teenuse osutamise. Kuna RIA on riikliku postkasti 2.0 rakenduse valdaja, tehniline tugi ja arendaja, on RIA mõju seotud sellega, et RIA hakkab vastutama ka tehniliste läbirääkimiste eest teiste riigi asutustega. Lisaks vastutab RIA arendustööde eest.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk on **väike**. Muudatus on sihtrühmale peamiselt positiivne, kuid muudatuse tõttu võib kasvada teataval määral, vähemalt alguses, töökoormus ja selgitamiskohustus, sest kontaktandmeid hakatakse valideerima.

4.2.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtrühm: isikud, kes peavad oma kontaktandmeid valideerima.

Sihtrühm on **potentsiaalselt suur**. Eestis elab Statistikaameti andmetel 1 369 995 inimest (22. septembri 2025. aasta seisuga).

Mõju ulatus on **keskmine**. Võivad kaasneda muutused sihtrühma käitumises, kuid eeldatavasti ei too need kaasa kohanemiskulusi. Isik peab oma e-posti aadressi ja telefoninumbrit valideerima ehk enda kontaktandmete õigsust kinnitama. Isiku kontaktandmete valideerimine on kohustuslik e-posti aadresside ja mobiiltelefoninumbrite puhul.

Mõju esinemise sagedus on **väike**. Oma kontaktandmeid ei pea valideerima iga päev, vaid teatud aja jooksul perioodiliselt.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk **puudub**. Muudatus on isikule positiivne, sest tema kohta on RR-is korrektsed kontaktandmed. Isik saab kindel olla, et vajaduse korral saab temaga ühendust.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline.

4.3. Kaitseväge ja Kaitseministeeriumi asemel hakkab viibimiskohti RR-i andma RTK

4.3.1. Mõju riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutuste korraldusele

I

Sihtrühm: SMIT ja Siseministeerium – kokku umbes kümme teenistujat. Sihtrühm on **väike**.

Mõju ulatus ja sagedus on **väikesed**. Eelnõu jõustumise ajaks on SMIT-il vaja teha IT arendustöid. Siseministeeriumil võib pärast eelnõu jõustumist esialgu vähesel määral suureneda selgitusvajadus, sest isikud võivad pöörduda muudatusega seoses ka Siseministeeriumi poole. Muudatus võib seega

esialgu töökoormust veidi kasvatada, kuid see on ajutine. Kohanemine võib võtta aega, kuid see on ühekordne.

Siseministeeriumil on vaja muuta määrust seoses viibimiskohtade andmeandjatega, mis on ühekordne tegevus. Seega ei vaja see tegevus kohanemiseks lisategevusi.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk **puudub**. SMIT-i ja Siseministeeriumi töökorraldus oluliselt ei muutu.

II

Sihtrühm: RTK, Kaitseministeerium ja Kaitsevägi

Mõju sihtühm on **väike**, mõjutades igast asutusest paari isikut. Kaitseministeeriumi valitsemisalas sisestas viibimiskoha andmeid kaks ametnikku. Seni käis kogu andmete uuendamine eraldi failide edastamisena ja lähetuste puhul järjepidevalt eelneva perioodi andmete võrdlemisena. Seega hoitakse ametnike töökoormuse vaates muudatusega kokku 5-6 tundi tööaega kuus.

Mõju ulatus ja sagedus on **keskmised**. Kaitsevägi edastas RR-i 2024. aastal 4128 viibimiskohta ja 2023. aastal 3894 viibimiskohta. Kaitseväge ja Kaitseministeeriumi asemel hakkab viibimiskohti RR-i edastama RTK ning see nõudis ühelt poolt uue tehnilise lahenduse – liidese – loomist RR-i ja RTK infosüsteemide vahel. Tegemist oli ühekordse IT arendustööga, mille maksumuseks kujunes 2816 eurot ja mille katmiseks kasutati RTK enda eelarvelisi vahendeid.

IT arendus tehti ära enne eelnõu jõustumist, mistõttu ei kaasne eelnõuga RTK-le täiendavaid otseseid kulusid ega pikaajalist koormust. Arenduse ühekordsus tähendab, et see ei too kaasa korduvaid haldus- ega majanduskulusid, ning süsteemide kohandamine võimaldab sujuvat üleminekut andmeandja rolli täitmisele.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk **puudub**. Eelnõuga tehtav muudab andmevahetuse efektiivsemaks ja ajakohasemaks. Seega on muudatusel positiivne mõju.

4.3.2. Sotsiaalne mõju

Mõju sihtühm: isikud, kelle viibimiskohti RTK, Kaitsevägi ja Kaitseministeerium RR-i edastavad. 2024. aastal edastati kokku 4128 ajateenijate viibimiskohta, millele lisandub iga kuu ajateenistusest lahkunute teabe edastamine. 2025. aastal edastati jaanuaris ajateenistust alustanute andmed 600 isiku kohta. Lähetuste teavet edastati 2024. aastal 310 isiku kohta ja 2025. aastal 92 isiku kohta. Seega on sihtühm **väike**.

Eeldatavasti ei kaasne muudatusi sihtühma käitumises. Tegemist on vaid viibimiskohti edastava andmeandja muutmisega, viibimiskohad edastatakse nende isikute kohta ka edaspidi RR-i, kuid seda teeb RTK. Tõenäoliselt ei pane isik andmeandja muutumist tähele.

Mõju ulatus ja esinemise sagedus on **väikesed**. Mõju esinemise sagedus on väike, kuna isik ei puutu viibimiskohtade edastamisega kokku regulaarselt ega tihti, üldjuhul tuleb seda isiku elus harva ette ning mõni isik ei puutu muudatusega kunagi kokku.

Ebasoovitava mõju kaasnemise risk **puudub**. Muudatus on isikule positiivne, sest suureneb õigusselgus.

Järeldus mõju olulisuse kohta: muudatusel ei ole olulist koormavat mõju. Seega ei ole mõju oluline. Muudes valdkondades muudatus mõju ei avalda ja seega muud mõju ei hinnata.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Muudatustega seotud tegevused, kulud ja tulud on analüüsitud perekonnaseisutoimingute seaduse, rahvastikuregistri seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise eelnõu⁵ seletuskirjas. RR-i kulud kaetakse RR-i pidamiseks ette nähtud Siseministeeriumi eelarvest. Muid eelnõuga seotud kulusid, tulusid ega lisategevusi eelnõuga ei kaasne.

RTK ühekordse arendustöö maksumus oli 2816 eurot, mille katmiseks kasutati RTK enda eelarvelisi vahendeid. Lisakulusid RTK-le ei kaasne.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 2. detsembril 2025. aastal, sest perekonnaseisutoimingute seaduse, rahvastikuregistri seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seadus⁶ on planeeritud jõustuma 2. detsembril 2025. aastal.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu kooskõlastamiseks Justiits- ja Digiministeeriumile, Kaitseministeeriumile, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile, Rahandusministeeriumile, Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile, Sotsiaalministeeriumile ja Välisministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Andmekaitse Inspeksioonile, Eesti Linnade ja Valdade Liidule, Eesti Perekonnaseisuametnike Kutseliidule, Maksu- ja Tolliametile, Notarite Kojale, RIA-le, RTK-le, Politsei- ja Piirivalveametile, SMIT-ile, Sotsiaalkindlustusametile ja Transpordiametile.

Justiits- ja Digiministeerium esitas eelnõu kohta märkused, mis on lisatud seletuskirja juures olevasse kooskõlastustabelisse.

Eesti Linnade ja Valdade Liit, Eesti Perekonnaseisuametnike Kutseliit, Politsei- ja Piirivalveamet, Rahandusministeerium, Sotsiaalkindlustusamet, Sotsiaalministeerium, Transpordiamet ning Välisministeerium kooskõlastasid eelnõu märkusteta.

Kuna teised eelnõu kohta märkusi ei esitanud, võib Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. aasta määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse relement“ § 7 lõike 4 kohaselt lugeda, et nad on selle vaikimisi kooskõlastanud.

⁵ [XV Riigikogu 687 SE.](#)

⁶ [XV Riigikogu 687 SE.](#)